

פרשת מטות מסעי – שבת קודש

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה ט וּמִלִּיל יְיָ, עַם מִשְׁהָ לְאֻמֹּת:

וַיֹּדַע בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲמַרְתִּי אֲלֵהֶם כִּי אֲתֵם עֲבָרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן אֶרְצָה כְּנָעַן:

וְהַקְרִיתֶם לָכֶם עָרִים עָרֵי מִקְלָט תַּהְיֶינָה לָכֶם וְגַם שָׁמָּה רִצְחַת מִבְּהֶנְפֶּשֶׁת בְּשִׁנְיָנָה:

וְהַקְרִיתֶם: אֵין "הַקְרִיָּה" אֵלָּא אוֹמֵר (כַּרְשֵׁית כו'): "כִּי הִקְרַח ה' אֱלֹהֶיךָ לִפְנֵי":

וְהָיוּ לָכֶם הָעָרִים לְמִקְלָט מִגֹּאֵל וְלֹא יָמוּת הָרִצְחַת עֵדֶר עֲמֹדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה לְמִשְׁפָּט:

מִפְּנֵי גֹאֵל הַדָּם, שֶׁהוּא קָרֹב לְהַרְצָח:

וְהָעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ שֵׁשֶׁר עָרֵי מִקְלָט תַּהְיֶינָה לָכֶם:

שֵׁשׁ־עָרֵי מִקְלָט: (מַכּוֹת ט) מַגִּיד, שֶׁאֵף עַל פִּי שֶׁהַבַּיִל מִשְׁהָ בַּחַיִּי שֶׁלֹּשׁ עָרִים בַּעֲבַר הַיַּרְדֵּן לֹא הָיָה קוֹלָטוֹת עַד שֶׁנִּבְחָרוּ שְׁלֹשׁ שָׁנֹת וְהוֹשַׁע בְּאֶרֶץ כְּנָעַן (ספרי):

אֵת | שְׁלֹשׁ הָעָרִים תִּתְּנוּ מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן וְאֵת שְׁלֹשׁ הָעָרִים תִּתְּנוּ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן עָרֵי מִקְלָט תַּהְיֶינָה:

שֵׁשׁ־אַת שְׁלֹשׁ הָעָרִים וְגו': (מַכּוֹת שם) תִּשְׁעָה שְׁבָטִים וְכָאן אֵין אֵלָּא שְׁנַיִם מִקְלָט שְׁלֹשָׁם, מִשּׁוּם דְּבִגְלַעַד נִפְשִׁי "גִּלְעָד קִרְית פְּעֻלִי אֲנִי עֲקָבָה מִדָּם":

לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלִנְר וְלַתּוֹשֵׁב בְּתוֹכָם תַּהְיֶינָה שְׁשִׁי־עָרִים הָאֵלֶּה לְמִקְלָט לָנוּם שָׁמָּה בְּל־מִבְּהֶנְפֶּשֶׁת בְּשִׁנְיָנָה:

וְאִם־בְּכָלִי בְּרוּל וְהָבֹהוּ יוֹמֵת רִצְחַת הוּא מוֹת יוֹמֵת הָרִצְחַת:

וְאִם־בְּכָלִי בְרוּל הָבֹהוּ: אֵין זֶה מְדַבֵּר בַּהוֹרָג בְּשׁוּגַג הַסִּמּוּךְ לוֹ, אֵלָּא בַּהוֹרָג בְּמִזִּיד; וְכֹא לְלַמֵּד, שֶׁהַהוֹרָג בְּכָל דְּבַר צָרִיךְ שִׁיְהָא בּוֹ שְׁעוֹר כְּדִי לְהַמִּית, שְׁנֶאֱמַר בְּכֵלֶם: "אֲשֶׁר־יָמוּת בּוֹ" דְּמִתְרַגְּמִין: "דְּהָיָא כְּמַסַּת דִּימוּת בֵּה", חוּץ מִן הַבְּרוּל, שְׁגָלִי וְיִדְעַע לִפְנֵי הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַבְּרוּל מְמִית בְּכָל שְׁהוּא, אֶפְלוּ מַחֲט, לְפִיכָךְ לֹא נִתְּנָה בּוֹ תוֹרָה שְׁעוֹר לְכַתֵּב בּוֹ: "אֲשֶׁר יָמוּת בּוֹ". וְאִם תֹּאמַר בַּהוֹרָג בְּשׁוּגַג הַכְּתֹב מְדַבֵּר, הֵרִי הוּא אֹמֵר לְמִשְׁהָ: "אוּ בְכָל־אֶבֶן אֲשֶׁר־יָמוּת בֵּה בְּלֹא רְאוּת וְגו'." לְלַמֵּד עַל הָאֲמוּרִים לְמַעַלָּה, שֶׁבַּהוֹרָג בְּמִזִּיד הַכְּתוּב מְדַבֵּר:

וְאִם בְּאֶבֶן יָד אֲשֶׁר־יָמוּת בֵּה הַבְּהוּ וְיָמוּת רִצְחַת הוּא מוֹת יוֹמֵת הָרִצְחַת:

בְּאֶבֶן יָד: (ספרי) שֵׁשֶׁשׁ בֵּה מִלֹּא יָד־אֲשֶׁר־יָמוּת בֵּה: שֵׁשֶׁשׁ בֵּה שְׁעוֹר לְהַמִּית כְּתַרְגוּמוֹ לִפְי שְׁנֶאֱמַר (שְׁמוֹת כא): "וְהִכָּה אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ בְּאֶבֶן" וְלֹא נִתַּן בֵּה שְׁעוֹר, יָכוֹל, כָּל שְׁהוּא? לְכָךְ נֶאֱמַר "אֲשֶׁר־יָמוּת בֵּה":

אוּ בְכָלִי עֵץ־יָד אֲשֶׁר יָמוּת בּוֹ הַבְּהוּ וְיָמוּת רִצְחַת הוּא מוֹת יוֹמֵת הָרִצְחַת:

אוּ בְכָלִי עֵץ־יָד: לִפִּי שְׁנֶאֱמַר (שְׁמוֹת כא): "וְכִי יִכָּה אִישׁ אֶת־עַבְדּוֹ אוֹ אֶת־אִמּוֹתָו שֶׁבִטָּשׁ". יָכוֹל, כָּל שְׁהוּא? לְכָךְ נֶאֱמַר בְּעֵץ: "אֲשֶׁר־יָמוּת בּוֹ", שִׁיְהָא בּוֹ כְּדִי לְהַמִּית:

גֹּאֵל הַדָּם הוּא יָמִית אֶת־הָרִצְחַת בְּפִגְעוֹ־בּוֹ הוּא יִמְתְּנוּ:

שֵׁשׁ־אַפְּעוּ־בּוֹ: אֶפְלוּ בְּתוֹךְ עָרֵי מִקְלָט:

וְאִם־בְּשִׁנְיָנָה יִהְיֶה־פָּנּוּ אוֹר הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בַּצֵּדִיָּה וְיָמִית:

בַּצֵּדִיָּה: כְּתַרְגוּמוֹ "בְּכַמְנָא" בְּמֶאֱרֹב:

אוּ בְאִיכָה הַבְּהוּ בִּידוֹ וְיָמוּת מוֹת־יָמִית הַמִּבְּהָ רִצְחַת הוּא גֹּאֵל הַדָּם יָמִית אֶת־הָרִצְחַת בְּפִגְעוֹ־בּוֹ:

וְאִם־בְּפִתְּעַ בְּלֹא־אִיכָה הִדְּפוּ אוֹר־הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בְּל־כָּלִי בְּלֹא צֵדִיָּה:

שֵׁשׁ־אַפְּעוּ־בּוֹ: אֶפְלוּ בְּתוֹךְ עָרֵי מִקְלָט:

וְאִם־בְּשִׁנְיָנָה יִהְיֶה־פָּנּוּ אוֹר הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בַּצֵּדִיָּה וְיָמִית:

בַּצֵּדִיָּה: כְּתַרְגוּמוֹ "בְּכַמְנָא" בְּמֶאֱרֹב:

אוּ בְאִיכָה הַבְּהוּ בִּידוֹ וְיָמוּת מוֹת־יָמִית הַמִּבְּהָ רִצְחַת הוּא גֹּאֵל הַדָּם יָמִית אֶת־הָרִצְחַת בְּפִגְעוֹ־בּוֹ:

וְאִם־בְּפִתְּעַ בְּלֹא־אִיכָה הִדְּפוּ אוֹר־הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בְּל־כָּלִי בְּלֹא צֵדִיָּה:

שֵׁשׁ־אַפְּעוּ־בּוֹ: אֶפְלוּ בְּתוֹךְ עָרֵי מִקְלָט:

וְאִם־בְּשִׁנְיָנָה יִהְיֶה־פָּנּוּ אוֹר הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בַּצֵּדִיָּה וְיָמִית:

בַּצֵּדִיָּה: כְּתַרְגוּמוֹ "בְּכַמְנָא" בְּמֶאֱרֹב:

אוּ בְאִיכָה הַבְּהוּ בִּידוֹ וְיָמוּת מוֹת־יָמִית הַמִּבְּהָ רִצְחַת הוּא גֹּאֵל הַדָּם יָמִית אֶת־הָרִצְחַת בְּפִגְעוֹ־בּוֹ:

וְאִם־בְּפִתְּעַ בְּלֹא־אִיכָה הִדְּפוּ אוֹר־הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בְּל־כָּלִי בְּלֹא צֵדִיָּה:

שֵׁשׁ־אַפְּעוּ־בּוֹ: אֶפְלוּ בְּתוֹךְ עָרֵי מִקְלָט:

וְאִם־בְּשִׁנְיָנָה יִהְיֶה־פָּנּוּ אוֹר הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בַּצֵּדִיָּה וְיָמִית:

בַּצֵּדִיָּה: כְּתַרְגוּמוֹ "בְּכַמְנָא" בְּמֶאֱרֹב:

אוּ בְאִיכָה הַבְּהוּ בִּידוֹ וְיָמוּת מוֹת־יָמִית הַמִּבְּהָ רִצְחַת הוּא גֹּאֵל הַדָּם יָמִית אֶת־הָרִצְחַת בְּפִגְעוֹ־בּוֹ:

וְאִם־בְּפִתְּעַ בְּלֹא־אִיכָה הִדְּפוּ אוֹר־הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בְּל־כָּלִי בְּלֹא צֵדִיָּה:

שֵׁשׁ־אַפְּעוּ־בּוֹ: אֶפְלוּ בְּתוֹךְ עָרֵי מִקְלָט:

וְאִם־בְּשִׁנְיָנָה יִהְיֶה־פָּנּוּ אוֹר הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בַּצֵּדִיָּה וְיָמִית:

בַּצֵּדִיָּה: כְּתַרְגוּמוֹ "בְּכַמְנָא" בְּמֶאֱרֹב:

אוּ בְאִיכָה הַבְּהוּ בִּידוֹ וְיָמוּת מוֹת־יָמִית הַמִּבְּהָ רִצְחַת הוּא גֹּאֵל הַדָּם יָמִית אֶת־הָרִצְחַת בְּפִגְעוֹ־בּוֹ:

וְאִם־בְּפִתְּעַ בְּלֹא־אִיכָה הִדְּפוּ אוֹר־הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בְּל־כָּלִי בְּלֹא צֵדִיָּה:

שֵׁשׁ־אַפְּעוּ־בּוֹ: אֶפְלוּ בְּתוֹךְ עָרֵי מִקְלָט:

וְאִם־בְּשִׁנְיָנָה יִהְיֶה־פָּנּוּ אוֹר הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בַּצֵּדִיָּה וְיָמִית:

בַּצֵּדִיָּה: כְּתַרְגוּמוֹ "בְּכַמְנָא" בְּמֶאֱרֹב:

אוּ בְאִיכָה הַבְּהוּ בִּידוֹ וְיָמוּת מוֹת־יָמִית הַמִּבְּהָ רִצְחַת הוּא גֹּאֵל הַדָּם יָמִית אֶת־הָרִצְחַת בְּפִגְעוֹ־בּוֹ:

וְאִם־בְּפִתְּעַ בְּלֹא־אִיכָה הִדְּפוּ אוֹר־הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בְּל־כָּלִי בְּלֹא צֵדִיָּה:

שֵׁשׁ־אַפְּעוּ־בּוֹ: אֶפְלוּ בְּתוֹךְ עָרֵי מִקְלָט:

וְאִם־בְּשִׁנְיָנָה יִהְיֶה־פָּנּוּ אוֹר הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בַּצֵּדִיָּה וְיָמִית:

בַּצֵּדִיָּה: כְּתַרְגוּמוֹ "בְּכַמְנָא" בְּמֶאֱרֹב:

אוּ בְאִיכָה הַבְּהוּ בִּידוֹ וְיָמוּת מוֹת־יָמִית הַמִּבְּהָ רִצְחַת הוּא גֹּאֵל הַדָּם יָמִית אֶת־הָרִצְחַת בְּפִגְעוֹ־בּוֹ:

וְאִם־בְּפִתְּעַ בְּלֹא־אִיכָה הִדְּפוּ אוֹר־הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בְּל־כָּלִי בְּלֹא צֵדִיָּה:

שֵׁשׁ־אַפְּעוּ־בּוֹ: אֶפְלוּ בְּתוֹךְ עָרֵי מִקְלָט:

וְאִם־בְּשִׁנְיָנָה יִהְיֶה־פָּנּוּ אוֹר הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בַּצֵּדִיָּה וְיָמִית:

בַּצֵּדִיָּה: כְּתַרְגוּמוֹ "בְּכַמְנָא" בְּמֶאֱרֹב:

אוּ בְאִיכָה הַבְּהוּ בִּידוֹ וְיָמוּת מוֹת־יָמִית הַמִּבְּהָ רִצְחַת הוּא גֹּאֵל הַדָּם יָמִית אֶת־הָרִצְחַת בְּפִגְעוֹ־בּוֹ:

וְאִם־בְּפִתְּעַ בְּלֹא־אִיכָה הִדְּפוּ אוֹר־הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בְּל־כָּלִי בְּלֹא צֵדִיָּה:

שֵׁשׁ־אַפְּעוּ־בּוֹ: אֶפְלוּ בְּתוֹךְ עָרֵי מִקְלָט:

וְאִם־בְּשִׁנְיָנָה יִהְיֶה־פָּנּוּ אוֹר הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בַּצֵּדִיָּה וְיָמִית:

בַּצֵּדִיָּה: כְּתַרְגוּמוֹ "בְּכַמְנָא" בְּמֶאֱרֹב:

אוּ בְאִיכָה הַבְּהוּ בִּידוֹ וְיָמוּת מוֹת־יָמִית הַמִּבְּהָ רִצְחַת הוּא גֹּאֵל הַדָּם יָמִית אֶת־הָרִצְחַת בְּפִגְעוֹ־בּוֹ:

וְאִם־בְּפִתְּעַ בְּלֹא־אִיכָה הִדְּפוּ אוֹר־הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בְּל־כָּלִי בְּלֹא צֵדִיָּה:

שֵׁשׁ־אַפְּעוּ־בּוֹ: אֶפְלוּ בְּתוֹךְ עָרֵי מִקְלָט:

וְאִם־בְּשִׁנְיָנָה יִהְיֶה־פָּנּוּ אוֹר הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בַּצֵּדִיָּה וְיָמִית:

בַּצֵּדִיָּה: כְּתַרְגוּמוֹ "בְּכַמְנָא" בְּמֶאֱרֹב:

אוּ בְאִיכָה הַבְּהוּ בִּידוֹ וְיָמוּת מוֹת־יָמִית הַמִּבְּהָ רִצְחַת הוּא גֹּאֵל הַדָּם יָמִית אֶת־הָרִצְחַת בְּפִגְעוֹ־בּוֹ:

וְאִם־בְּפִתְּעַ בְּלֹא־אִיכָה הִדְּפוּ אוֹר־הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בְּל־כָּלִי בְּלֹא צֵדִיָּה:

שֵׁשׁ־אַפְּעוּ־בּוֹ: אֶפְלוּ בְּתוֹךְ עָרֵי מִקְלָט:

וְאִם־בְּשִׁנְיָנָה יִהְיֶה־פָּנּוּ אוֹר הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בַּצֵּדִיָּה וְיָמִית:

בַּצֵּדִיָּה: כְּתַרְגוּמוֹ "בְּכַמְנָא" בְּמֶאֱרֹב:

אוּ בְאִיכָה הַבְּהוּ בִּידוֹ וְיָמוּת מוֹת־יָמִית הַמִּבְּהָ רִצְחַת הוּא גֹּאֵל הַדָּם יָמִית אֶת־הָרִצְחַת בְּפִגְעוֹ־בּוֹ:

וְאִם־בְּפִתְּעַ בְּלֹא־אִיכָה הִדְּפוּ אוֹר־הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בְּל־כָּלִי בְּלֹא צֵדִיָּה:

שֵׁשׁ־אַפְּעוּ־בּוֹ: אֶפְלוּ בְּתוֹךְ עָרֵי מִקְלָט:

וְאִם־בְּשִׁנְיָנָה יִהְיֶה־פָּנּוּ אוֹר הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בַּצֵּדִיָּה וְיָמִית:

בַּצֵּדִיָּה: כְּתַרְגוּמוֹ "בְּכַמְנָא" בְּמֶאֱרֹב:

אוּ בְאִיכָה הַבְּהוּ בִּידוֹ וְיָמוּת מוֹת־יָמִית הַמִּבְּהָ רִצְחַת הוּא גֹּאֵל הַדָּם יָמִית אֶת־הָרִצְחַת בְּפִגְעוֹ־בּוֹ:

וְאִם־בְּפִתְּעַ בְּלֹא־אִיכָה הִדְּפוּ אוֹר־הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בְּל־כָּלִי בְּלֹא צֵדִיָּה:

שֵׁשׁ־אַפְּעוּ־בּוֹ: אֶפְלוּ בְּתוֹךְ עָרֵי מִקְלָט:

וְאִם־בְּשִׁנְיָנָה יִהְיֶה־פָּנּוּ אוֹר הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בַּצֵּדִיָּה וְיָמִית:

בַּצֵּדִיָּה: כְּתַרְגוּמוֹ "בְּכַמְנָא" בְּמֶאֱרֹב:

אוּ בְאִיכָה הַבְּהוּ בִּידוֹ וְיָמוּת מוֹת־יָמִית הַמִּבְּהָ רִצְחַת הוּא גֹּאֵל הַדָּם יָמִית אֶת־הָרִצְחַת בְּפִגְעוֹ־בּוֹ:

וְאִם־בְּפִתְּעַ בְּלֹא־אִיכָה הִדְּפוּ אוֹר־הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בְּל־כָּלִי בְּלֹא צֵדִיָּה:

שֵׁשׁ־אַפְּעוּ־בּוֹ: אֶפְלוּ בְּתוֹךְ עָרֵי מִקְלָט:

וְאִם־בְּשִׁנְיָנָה יִהְיֶה־פָּנּוּ אוֹר הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בַּצֵּדִיָּה וְיָמִית:

בַּצֵּדִיָּה: כְּתַרְגוּמוֹ "בְּכַמְנָא" בְּמֶאֱרֹב:

אוּ בְאִיכָה הַבְּהוּ בִּידוֹ וְיָמוּת מוֹת־יָמִית הַמִּבְּהָ רִצְחַת הוּא גֹּאֵל הַדָּם יָמִית אֶת־הָרִצְחַת בְּפִגְעוֹ־בּוֹ:

וְאִם־בְּפִתְּעַ בְּלֹא־אִיכָה הִדְּפוּ אוֹר־הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בְּל־כָּלִי בְּלֹא צֵדִיָּה:

שֵׁשׁ־אַפְּעוּ־בּוֹ: אֶפְלוּ בְּתוֹךְ עָרֵי מִקְלָט:

וְאִם־בְּשִׁנְיָנָה יִהְיֶה־פָּנּוּ אוֹר הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בַּצֵּדִיָּה וְיָמִית:

בַּצֵּדִיָּה: כְּתַרְגוּמוֹ "בְּכַמְנָא" בְּמֶאֱרֹב:

אוּ בְאִיכָה הַבְּהוּ בִּידוֹ וְיָמוּת מוֹת־יָמִית הַמִּבְּהָ רִצְחַת הוּא גֹּאֵל הַדָּם יָמִית אֶת־הָרִצְחַת בְּפִגְעוֹ־בּוֹ:

וְאִם־בְּפִתְּעַ בְּלֹא־אִיכָה הִדְּפוּ אוֹר־הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בְּל־כָּלִי בְּלֹא צֵדִיָּה:

שֵׁשׁ־אַפְּעוּ־בּוֹ: אֶפְלוּ בְּתוֹךְ עָרֵי מִקְלָט:

וְאִם־בְּשִׁנְיָנָה יִהְיֶה־פָּנּוּ אוֹר הַשֶּׁלֶיךְ עָלָיו בַּצֵּדִיָּה וְיָמִית:

בַּצֵּדִיָּה: כְּתַר